

Verslag Online bijeenkomsten 25-5/15-6

Op 25 mei en 15 juni hebben we online bijeenkomsten gehad met participanten van zowel de Zorgalliantie als de Werkplaats Sociaal Domein Nijmegen. Met als doel: wat speelt er bij jouw organisatie en in jouw omgeving als het gaat om de aanpak van Armoede en waar zou je nu prioriteit aan willen geven?

Hieronder een korte samenvatting, concrete acties en een uitgebreid verslag.

Korte samenvatting

Onderstaande samenvatting is ook terug te lezen op de website

<https://zorgalliantie.com/wat-doen-wij/onderzoeks-en-leerprogramma/armoede-en-arbeid/>

- Er is zorg over het aantal nieuwe meldingen (dit loopt achter op de verwachting) en het gebrek aan contact met inwoners die al in beeld waren. Schaamte blijft een rol spelen bij het wel/niet hulp vragen.
- Het is voor vrijwilligers lastig om op afstand zorg te bieden (via beeldbellen). Daarnaast is er behoefte om de eigen ervaringskennis nuttig in te zetten.
- Er melden zich nieuwe vrijwilligers. Hoe kunnen we hen inzetten en vasthouden?
- Het lijkt of organisaties weer meer naar binnen keren en minder goed samenwerken. Klopt dit en zo ja, hoe kunnen we dit herstellen? En daarbij ook de zorg dat mensen langs teveel loketten moeten en hun verhaal opnieuw moeten vertellen.

Concrete acties

Vroegsignalering (signaleren en domeinoverstijgend werken)

Mozaiëk Welzijn is in gesprek met Maria Buur (gemeente Nijmegen en landelijk betrokken bij kopgroep Vroegsignalering) en Josje Doorenbosch (gemeente Tiel).

Training vrijwilligers met ervaringskennis (inzet ED)

Forte Welzijn gaat samen met eigen vrijwilligers en docenten van de HAN een training voor vrijwilligers ontwikkelen waarmee zij hun eigen ervaringskennis op een goede manier kunnen inzetten richting inwoners. Oproep aan andere partners om hierbij aan te haken in zowel de ontwikkelfase als bij de implementatie.

Focus op doelgroepen agrariërs en ZZP'ers (werkende armen)

Aan de slag met de doelgroepen binnen de Verhalenkamer: Agrariërs en ZZP'ers. Wordt vervolgd. Studentopdrachten vanaf september

Sociaal Artistiek Werken

Dit is als vorm tijdens de bijeenkomsten gepresenteerd. Overall reactie is positief als mogelijke vorm. Wel goed bedenken bij welke doelgroep en doelstelling dit het best past.

Aanwezigen / betrokkenen

Naam	Organisatie	E-mailadres
Bas Vosbeek	GGD Gelderland Zuid	bvosbeek@ggd gelderland zuid.nl
Johan Andree	Mozaiëk Welzijn	j.andree@mozaiekwelzijn.nl
Foka Bruggema	Forte Welzijn	foka.bruggema@fortewelzijn.nl
Marc Horsten	Mozaiëk Welzijn	m.horsten@mozaiekwelzijn.nl
Jansje Van Middendorp	LSTA	j.vanmiddendorp@lsta.nl
Gert van der Steen	Synthese	G.vanderSteen@synthese.nl
Robin Cornelissen	HAN / Sociaal Artistiek Werken	robin.cornelissen@han.nl
Wytske Lankester	HAN / Sociaal Artistiek Werken	wytske.lankester@han.nl
Josje Doorenbosch	Gemeente Tiel	JDoorenbosch@tiel.nl
Petra Ligtenberg	Zelfstandig ondernemer http://www.petraligtenberg.nl/	info@petraligtenberg.nl
Kajal Pharboe	Zorgalliantie	KD.Parbhoe@student.han.nl
Irene Veerbeek	Welcom https://www.iedereenwelcom.nl/	I.Veerbeek@welcommail.nl
Mariëtte van Hees	HAN	Mariette.vanHees@han.nl
Carinda Jansen	HAN/WSDN	Carinda.Jansen@han.nl
Wendy Kemper	HAN/Zorgalliantie	Wendy.Kemper@han.nl
Elma Vriezekolk	Zorgalliantie / zelfstandige	Elma.vriezekolk@han.nl

Niet aanwezig, wel betrokken:

Charlotte Berens	Gemeente Nijmegen	c1.berens@nijmegen.nl	
Gerjo Schepers	Moedige Dialoog Rijk van Nijmegen	rijkvannijmegen@moedigedialoog.nl	
Joep Vesters	UWV	joep.vesters@uwv.nl	
Paul Oosterhoff			
Lineke Van Hal	HAN	lineke.vanhal@han.nl	
Judith Van Diest	HAN	judith.vandiest@han.nl	
Lisbeth Verharen	HAN/WSDN	Lisbeth.Verharen@han.nl	

Uitgebreid verslag - naslagwerk

Signalen

- Het aantal hulpvragen groeit, dat kan niet anders. Maar schaamte blijft bestaan. Er komen nauwelijks nieuwe casussen.
- Het gebrek aan contact is zorgelijk. Er komen minder nieuwe mensen in beeld, maar ook het onderhouden van contact met inwoners die al in beeld waren, is moeizaam. Het voelt als stilte voor de storm. Hoe zorgen we ervoor dat het contact hervat wordt? En hoe zorgen we dat alle inspanningen om Vroegsignalering te bewerkstelligen niet voor niets zijn geweest?
- Veel vrijwilligers, die ook tot een risicogroep behoren, komen niet meer bij de mensen thuis. Velen van hen vinden het lastig om op afstand (beeldbellen) hulp te bieden
- Er zijn veel vrijwilligers met ervaringskennis die deze kennis niet of onvoldoende benutten bij de hulp aan inwoners. Concreet verzoek vanuit Forte Welzijn is om te kijken hoe we een training voor deze doelgroep kunnen ontwikkelen. Het is nadrukkelijk niet om ervaringsdeskundigheid te bereiken. Het moet laagdrempelig blijven.
- Er bieden zich nieuwe vrijwilligers aan, die ook graag willen helpen. Een grote mate van nabuurschap.
- We hebben vrijwilligers met ervaring met armoede. Zij zouden deze ervaringskennis in kunnen zetten voor cliënten / inwoners met financiële zorgen.
- We hebben de laatste jaren veel geïnvesteerd in het vroeg opsporen van mensen met schulden, via zorg, welzijn, etc, maar ook via vaste-lasten-partners (zorgverzekering, energie, water, huur), ook wel Vroeg Erop genoemd (landelijk: Vroegsignalering Schulden). Nu lijkt het alsof deze samenwerking op domeinen ineens stil komt te liggen. Iedereen terug in zijn eigen hok. Is dit zo? Hoe herstellen we dit?
- Het lijkt wel of partijen ineens minder met elkaar samenwerken en professionals weer terugkruipen in hun eigen hok.
- Zorgen om huiselijk geweld
- We moeten vanuit Welzijn veel meer verantwoording afleggen over wat we precies aan het doen zijn, dit kost erg veel tijd. Gemeenten zijn hierin niet coherent.
- Professionals van de GGD, die zich normaal ook bekommeren om mensen met financiële zorgen, hebben in deze tijd geen ruimte om zich met het thema Armoede bezig te houden. Hoe maak je deze 'aandacht' voor de doelgroep crisis-onafhankelijk?
- Agrariërs zijn ondernemers en vaak trotse mensen. Daarnaast wonen ze vaak afgelegen (dus niet in de wijk, geen burelen), waardoor er geen direct sociale verbinding ligt. In bepaalde gebieden, waar meerdere kleine kernen zijn, zijn relatief veel agrariërs. Sommigen doen het prima (zij boeren goed), maar er heerst ook veel armoede en financiële zorg bij deze doelgroep. Doel: hoe komen we in gesprek met deze doelgroep? Waar ligt hun behoefte? Is het zo erg gesteld als wij nu denken? Wat zou een oplossing kunnen zijn? Het lijkt of de eerste stap nu moet zijn om in gesprek te komen met deze doelgroep. We pakken dit vanuit het kernteam op. Mogelijke gebieden: Noord-Limburg, Liemers, Lingewaard, Overbetuwe, Montferland
- Josje geeft aan dat we door de TOZO-regeling ineens veel meer zicht hebben op de verborgen armoede onder ZZP'ers. We hebben hier (vooralsnog) geen concrete actie aan gekoppeld.
-

Prioriteit

- Het snel vinden van mensen die financiële problemen hebben of gaan krijgen.
- Scholing van vrijwilligers die via beeldbellen hulp kunnen bieden.
- Bestemming vinden voor 'nieuwe' vrijwilligers, zodat zij niet afhaken. Hoe zorgen we ervoor dat deze nieuwe golf bestendig wordt en dat 'zorgen voor een ander' het nieuwe normaal wordt.
- Training voor vrijwilligers met ervaringskennis op het gebied van armoede
- Vroegsignalering via directe contacten (welzijn, ervaringswerkers, etc) en via vaste-lasten-partners (Landelijke Vroegsignalering Vroeg Erop). Laten we niet ineens weggooien wat er de afgelopen jaren is opgebouwd. Behoefte aan meer richting, focus en rendement. Het kan toch niet zo zijn dat er straks enorm veel mensen heel snel in grote financiële problemen zijn geraakt. We stonden erbij en keken ernaar > dat mag toch niet gebeuren?
- Zorgen dat we domeinoverstijgend blijven werken en denken. Ontschotten en warme overdrachten prioriteit. De opgebouwde keten organiseert los van elkaar, samenwerking valt uit elkaar.
- Jongerenwerk (op straat) gaat nog wel gewoon door. Cliëntencontact is nu vooral online. Medewerkers welzijn beginnen langzaam wel weer fysiek contact op te bouwen, want online is echt anders.
- We hebben de doelgroep 'agrariërs' niet of nauwelijks in beeld. Agrariërs zijn ondernemers en vaak trotse mensen. Daarnaast wonen ze vaak afgelegen (dus niet in de wijk, geen burens), waardoor er geen directe sociale verbinding ligt. In bepaalde gebieden, waar meerdere kleine kernen zijn, zijn relatief veel agrariërs. Sommigen doen het prima (zij boeren goed), maar er heerst ook veel armoede en financiële zorg bij deze doelgroep.
Doel: hoe komen we in gesprek met deze doelgroep? Waar ligt hun behoefte? Is het zo erg gesteld als wij nu denken? Wat zou een oplossing kunnen zijn? Het lijkt of de eerste stap nu moet zijn om in gesprek te komen met deze doelgroep. We pakken dit vanuit het kernteam op. Mogelijke gebieden: Noord-Limburg, Liemers, Lingewaard, Overbetuwe, Montferland

(Mogelijke) acties

- De wijk in, eventueel samen met ervaringswerkers, om zoveel mogelijk mensen te laten weten waar ze hulp kunnen vragen, mocht dat nodig zijn. Ervaringswerkers werken daarbij preventief en als magneet. Flyeren is daarbij helpend. Mozaïek werkt met buurtbinders en herstelgroepen op het thema Onbegrepen Gedrag. Wat kunnen we hiervan leren en kopiëren in het kader van het thema Armoede? Niet alleen gericht op het verzachten of verhelpen van armoede, maar ook gericht op empowerment.
- Inzetten sociaal teams / opbouwwerkers / jongerenwerkers om inwoners met schulden te bereiken. Je moet er echt op af gaan, want mensen vragen uit zichzelf minder snel hulp.
- Instructie aan vrijwilligers over het contact leggen via beeldbellen > gebeurt nu al bij Forte Welzijn. Is deze instructie kopieerbaar voor de andere partners?
- Overzicht van taken voor 'nieuwe' vrijwilligers. En route: waar kunnen zij naartoe? Er zijn nu veel mensen bereid om iets voor een ander te doen. Er is een sterke gemeenschapszin. Laten we die bereidheid benutten.

- Training voor 'benutten ervaringskennis door vrijwilligers' ontwikkelen op zeer korte termijn > dit wordt opgepakt door WSDN en ZAKK. We gaan hierover met Forte Welzijn in gesprek. Vraag: Wie wil er meedoen? Initiatief ingebracht door Forte Welzijn/Foka Bruggema. Elma zal dit verder oppakken.
- Jansje vult nog aan: Team ED is een organisatie (Amsterdam) waar ervaringsdeskundigen ingezet worden en Team ED16 voor jongeren (Apeldoorn)
- We namen al contact op met Maria Buur, een van de koploper-gemeenten van Vroegsignalering Schulden. Hoe kijken zij hiernaar? Wat kunnen we eraan doen? Zijn er goede voorbeelden? Carinda heeft contact opgenomen. Vraag: wie herkent de vraag en aan welke behoefte kunnen we met landelijke kennis tegemoet komen? Daarna plannen we een overleg in met belangstellende partijen. Initiatief ingebracht door Johan Andréé/Mozaïek.
- Elkaar opnieuw en blijven opzoeken. Hoe dit snel weer op te pakken, zodat er weer ketensamenwerking ontstaat.
- Goede voorbeelden / initiatieven met elkaar uitwisselen.
- Verhalenkamer is een laagdrempelige manier om verhalen van inwoners op te halen: wat speelt er en welke behoefte is er? Carinda en Foka nemen hierover contact met elkaar op.
- Carinda krijgt signalen over twijfel of studenten van social work voldoende opgeleid worden op het thema Armoede. Wat krijgen studenten eigenlijk mee van hoe het is om in armoede te leven? Dit lijkt nog een ondergeschikt iets. Hoe zorgen we dat ze over voldoende skills beschikken als het gaat om schuldhulpverlening? Carinda wil dit signaal graag afgeven en ook feedback op krijgen. Mocht dit ook jouw ervaring zijn, deel dit dan met Carinda.

Sociaal Artistiek Werken

Aanvullend introduceerden we een mogelijke vorm om aan de slag te gaan met een van deze acties: Sociaal Artistiek Werken. Het uitgebreide filmpje hierover volgt in een latere (wordt op dit moment wat uitgebreid). 75% van de aanwezigen geeft een JA aan op de vraag of Sociaal Artistiek Werken tot de mogelijkheden behoort, 25% weet nog niet of dit een goede vorm is.

Doel: Samen (verder) verkennen welke rol sociaal-artistieke initiatieven/praktijken kunnen spelen in het bereiken van de mensen bij wie Armoede speelt. Zichtbaar krijgen/in beeld krijgen. Zodra we de acties concreter hebben, kunnen we beoordelen of deze vorm concreet ingezet kan worden.

Onderstaande associaties roept deze vorm op. In alle concrete acties zullen we deze vorm als optie meenemen, beoordelen en waar mogelijk inzetten.

Inzet ervaringsdeskundigen (thema)

Vanuit de Zorgalliantie is vorig jaar gestart met het expert-team ervaringsdeskundigen waarmee zowel ervaringsdeskundigen terecht kunnen, als organisaties die aan de slag willen met ervaringsdeskundigheid. Het gaat uiteindelijk om het definiëren en bestendigen van de professie 'ervaringsdeskundige'. Met alle lessen en afspraken die daarbij horen.

Aandachtspunt: hoe kunnen we ook studenten, mogelijk zelf met schulden of financiële zorgen, als ervaringsdeskundigen inzetten. Of als studenten met ervaringskennis.

Is het thema studenten met armoede/benutten ervaringskennis van studenten een goed thema om op te pakken in de leergemeenschap ervaringsdeskundigheid (trekker Mariette van Hees)? In combinatie met de city deal, waarin samenwerking MBO/HBO ook centraal staat, en waarin ROC's ook vaker aangeven dat hun studenten veel ervaringskennis meebrengen rondom armoede/dit ook wat betekent voor opleidingen en didactiek.

We gaan n.a.v. een concrete vraag van Forte Welzijn aan de slag met een training voor vrijwilligers met ervaringskennis. Met als doel: hoe kunnen zij deze ervaring op een constructieve manier inzetten in hun gesprekken met en hulp aan inwoners?

We starten op 30 juni met een eerste verkenning, samen met twee vrijwilligers, zodat we weten wat voor hen haalbaar en wenselijk zou zijn.

Domeinoverstijgend werken (thema)

Josje, Tiel: in Tiel werken we aan een herinrichting van de toegang tot het sociaal domein. Lessons learned van deze herinrichting ophalen en delen.

Vanuit inventarisatie vooraf:

Hoe zorgen we dat we contact vinden met mensen die (nog) niet in beeld zijn?

Hoe houden we het contact met mensen die al wel in beeld waren?

Hoe onderhouden we het contact nu we elkaar niet live kunnen zien?

Hoe zorgen we voor het verminderen van loketten waarlangs inwoners moeten? Ze moeten nu te vaak hetzelfde verhaal vertellen. Het moet dus gemakkelijker worden.

Hoe zorgen we ervoor dat het grote netwerk rondom armoede, dat de afgelopen jaren is opgebouwd, elkaar blijft vinden? Hoe zorgen we ervoor dat we niet langs elkaar (gaan) werken?

(Vroeg-)Signalering, bespreekbaar maken en doorbreken van armoede

Vroegsignalering. De afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd in vroegsignalering via de vaste-lasten-partners (oa. zorg/energie/huur). Mozaïek gaf aan dat het nu lijkt of hier

geen signalen meer uitkomen. Normaliter gaat er na signalen een team op pad, maar dat lijkt nu dus stil te vallen. Na het overleg heeft Maria Buur contact gezocht met Johan Andréé (bestuurder Mozaiëk) om dit te bespreken. Maria is lid van de landelijke kopgroep Vroegsignaleringsh.v.

Nieuwe website: <https://vroegsignaleringsh.v.nl>

+ open community NVVK: <https://www.nvbk.nl/>

Josje, gemeente Tiel, is inmiddels ook in gesprek met Johan en Maria over het onderwerp Vroegsignalering. Het aantal signalen neemt niet toe. Sterker nog, het lijkt alsof er minder huurachterstand is dan voorheen. Klopt dit wel is de vraag? Stilte voor de storm?

Professionals spreken nu minder met elkaar.

Vanuit Tiel: "We zien niet dat de schulden toenemen, niet via vaste-lasten-partners, maar ook niet via vrijwilligersorganisaties."

Irene, Welcom: vroegsignalering. Mensen die we wel willen bereiken zijn niet zichtbaar. Afgelopen maanden wel telefonisch bereikbaar, maar werkt ook voor veel doelgroepen niet.

Groep nieuwkomers speciale groep hierin.

Naar Irene een link leggen met Lineke van Hal m.b.t. statushouders en inburgering.

Vanuit inventarisatie vooraf:

Hoe kunnen we ons werk voortzetten nu we zelf minder budget beschikbaar krijgen?

Verhalenkamer (project)

Hoe sluiten we vanuit de systeemwereld zo goed mogelijk aan op de behoeften die er in de leefwereld spelen? Hoe zorgen we voor aansluiting tussen die twee werelden?

Armoede Experience (project)

Project is opgestart, eerste testrondes zijn geweest en dit wordt nu verder doorontwikkeld. Carinda zal het netwerk hiervan op de hoogte houden.

In eerste instantie voor studenten social work en voor vrijwilligers. Op termijn ook voor externen te 'gebruiken'.

Zie: <https://www.han.nl/onderzoek/nieuws/armoede-experience-zelf-e/>

Zakgeldproject (project)

Het ZakgeldProject valt en staat bij contact tussen en met de deelnemende ouders. Ouders leren van en met elkaar over de financiële opvoeding van hun kinderen, dat

gaat over vertrouwen. In maart hebben we gezocht naar online alternatieven. Uiteindelijk noodgedwongen het project uitgesteld.

Inzet en bestemming nieuwe vrijwilligers

Er zijn veel nieuwe aanmeldingen van vrijwilligers, maar er is niet direct een takenpakket waarop zij ingedeeld kunnen worden. Hoe houden we deze vrijwilligers vast en welke invulling zouden we hen kunnen geven? (Elma gaat hierover in gesprek met Jansje, LSTA)

Huiselijk geweld (thema)

Er zijn zorgen over de toename van huiselijk geweld, in combinatie met de zelfredzaamheid (economische zelfstandigheid) van vrouwen. Vrouwen met grote afstand tot arbeidsmarkt, onvoldoende inkomen, weinig of geen werk/uitkering. Carinda neemt dit onderwerp op zich. Josje (Tiel) geeft aan hier een collega van haar (Margriet Griepink) aan te koppelen vanuit het project 'Pak je kans'.

Sociaal Artistiek Werken (vorm)

Op YouTube staat een link waarin het concept kort wordt uitgelegd:

<https://youtu.be/fvyvMYWiT-I>

De algemene reactie vanuit beide groepen is dat het een interessante vorm is en lijkt. Conclusie: het past niet bij elke doelgroep of elk soort dilemma of zorg, maar laten we vooral beoordelen wanneer het wel en niet als vorm kan worden ingezet in het vervolgtraject.

Gert gaf nog het volgende aan: Stichting Turba <http://stichtingturba.nl/> presenteert de voorstelling 'Eigen schuld' om armoede/schulden bespreekbaar te maken.

Verder nog:

Betrekken studenten in alle stadia van uitwisseling
Suggestie om ook in deze fase (inventarisatie) al studenten te betrekken, maar dit gedurende een cyclus standaard te doen.

Verbinding andere thema's

Waar mogelijk zoeken we altijd de verbinding met andere thema's als gezondheid, laaggeletterdheid, etc, omdat we weten dat het een effect heeft op het ander. Echter: om vaart te maken en houden mag het zoeken naar verbinding geen vertraging opleveren.

Koppeling studenten ROC/MBO/HBO

Dit meer gezamenlijk benaderen. Hoe help je studenten in armoede?

- Koppeling twee collega's Tiel aan 'huiselijk geweld' en 'transitie naar werk'
- Studenten met ervaringskennis op het gebied van Armoede: als mogelijk project aankaarten bij city deal en bij zwaartepunt health?